

Godsejer skal være med til at afdække cirkulær økonomi i dansk landbrug: "Det er sjovt at tænke i de baner"

onsdag, september 15, 2021 11:21

Klippet fra: https://agriwatch.dk/Nyheder/Landbrug/article13267362.ece?utm_campaign=AgriWatch%20Morgen&utm_content=2021-09-13&utm_medium=email&utm_source=agriwatch

AGRIWATCH

Kristian ▾



Godsejer skal være med til at afdække cirkulær økonomi i dansk landbrug: "Det er sjovt at tænke i de baner"

Lyngbygård Gods i nærheden af Aarhus deltager i et nyt projekt, som skal afdække den cirkulære økonomi i dansk landbrug. Godsejeren arbejder konstant på at bruge restmaterialer til fulde med målet om, at det vil bidrage til bundlinjen.

AF DANIEL SKINBJERG
 Offentliggjort: 13.09.21 kl. 08:00

Poul Jakob Bønløkke bøjer sig forover og samler en håndfuld sort aske op fra en stor bunke. Asken stammer fra halm, der er brændt af for at opvarme godsets bygninger, og nu skal den bruges som næringsstof til jorden i nærheden.

På samme måde, som Poul Jakob Bønløkke genbruger asken, er der rundt omkring på Lyngbygård opsat containere, så byggematerialer, bigbags og metalstumper fra maskinerne nemt kan genanvendes af medarbejderne.

Her går mindst muligt til spilde – og tankerne er ofte på, hvordan man får genbrugt mere fra godset eller sender det et sted hen, hvor det får værdi.

Det giver en vis tilfredsstillelse, at tingene genbruges eller omsættes til varme i stedet for at blive smidt ud. Hvis vi kan komme derhen, hvor det kaster noget af sig økonomisk, bliver det mere interessant

POUL JAKOB BØNLØKKE, EJER AF LYNGBYGÅRD GODS

"Ligesom med andre store overskrifter – klima, miljø og biodiversitet – bryder man hovedet lidt og tænker på, hvordan tingene kan bruges," siger Poul Jakob Bønløkke, som for to år siden overtog Lyngbygård, der er bygget i 1500-tallet.

Han er betaget af, hvordan man før i tiden tænkte fremtid, da man byggede til godset – og når han i dag kører de 1100 hektar agerjord med hovedsageligt konventionel planteavl tyndt, bliver han inspireret af alle mulighederne.

"Det giver en vis tilfredsstillelse, at tingene genbruges eller omsættes til varme i stedet for at blive smidt ud. Hvis vi kan komme derhen, hvor det kaster noget af sig økonomisk, bliver det mere interessant," tilføjer Poul Jakob Bønløkke.



Asken fra opvarmningen af bygningerne tilknyttet Lyngbygård Gods bruges som næringsstof til jorden. | Foto: Daniel Skinbjerg/Watch Medier

Allerede udbredt i landbruget

Konceptet at tænke genbrug og cirkulation af materialer fra produktionen er ikke nyt og er for længst blev døbt "cirkulær økonomi". Til gengæld mangler der stadig en formaliseret viden om, hvordan ressourcernes udnyttes bedst, og hvilke økonomiske muligheder, der gemmer sig i det for landbruget.

Det er målet med et nyt projekt, Landbrug & Fødevarers vidensorganisation Seges står i spidsen for. Her ser man mod at skabe et bedriftsbaseret datagrundlag for, hvordan landmændene bedst muligt bruger cirkulær økonomi.

"Vi har sat os for at undersøge, hvilke ressourcer og materialer der i dag er på de danske landbrug, og hvad man har mulighed for at gøre med dem. Vi vil samtidig samarbejde med landmændene og deres relevante værdikæder om mulighederne," fortæller projektleder Søren Bisp fra Seges.

Fakta om cirkulær økonomi

- Cirkulær økonomi går ud på at fastholde ressourcer, materialer og produkter længst muligt i kredsløb af produktion og forbrug.

På en landbrugsbefugtning kan der være mange forskellige muligheder for at

- På en landbrugsbedrift er kendte eksempler på cirkulær økonomi: gødning med aske fra fjernvarmens afbrænding af halm, brug af mask fra ølbrygning til foder, gødskning med gylle, inputs/outputs fra biogasanlæg og leje af høstmaskiner fra en maskinstation.

- Cirkulær økonomi er kernen i FN's mål nr. 12 for bæredygtig udvikling, og cirkulær økonomi løber som en rød tråd gennem EU's strategier og politikker for et bæredygtigt Europa.

Kilde: Seges



Cirkulær økonomi simpelt sagt om at fastholde ressourcer, materialer og produkter længst muligt i et konstant kredsløb af produktion og forbrug.

Søren Bisp påpeger, at de danske landmænd historisk set har været særdeles dygtige til at cirkulere ressourcerne af økonomiske og miljømæssige årsager.

"Men der findes ikke nogen opdateret indsigt i hvilke ressourcer og materialer, der har reelle potentialer, og hvilke forretningsmæssige muligheder cirkulær økonomi kan skabe for landbruget i den grønne omstilling," fortæller han.

Projektet involverer en kortlægning af arbejdsprocessen på seks landbrug, og hvilke ressourcer, produkter, materialer og maskiner, de konstant anvender.

Her skal der sættes vægt og værdi – hvis muligt – på alt fra halm og gylle over mejetærskere til tagplader og bigbags, og Lyngbygård er en af deltagerne.



På Lyngbygård Gods bliver metalkrottet samlet, så det kan genbruges. Enten på genbrugspladsen eller hvis andre er interesseret i at afhente tingene. | Foto: Daniel Skinbjerg/Watch Medier

En del af EU's ambitioner

Projektet er skudt i gang i forlængelse af, at EU-Parlamentet i starten af 2021 vedtog en handlingsplan for cirkulær økonomi. Handlingsplanen indeholder f.eks. mål for forebyggelse, genbrug, genanvendelse og deponering af affald.

Søren Bisp mener, at landmænd bør se målene som en forretningsmulighed. Målet med Seges-projektet er at afdække området. Dernæst vil man se nærmere på, hvilke økonomiske incitamenter der gemmer sig i den cirkulære økonomi.

"Hvis man ser på EU's forventninger, er der mulighed for at skabe tusindvis af jobs i Europa. Men den hører du ikke fra mig. Den økonomiske betydning er i stedet, at vi kan optimere yderligere – en klassisk omkostningsreduktion. Kort sagt er det klassisk landmandskab at få mere ud af afgrøden," siger han.

For at kunne forfølge de nye forretningsmuligheder i den grønne omstilling må landbruget, leverandører og kunder samarbejde. Det samme skal myndigheder og politikere, som skal have lovgivningen på plads, lyder vurderingen.

"Vores erfaring med projektet er allerede, at der i mælke- og kødproduktionen dårligt nok kan optimeres mere. Men i forhold til planteproduktionen vil der givetvis være udsigt til at hente noget mere," konstaterer Søren Bisp.

Han tilføjer, at man allerede nu ser, at flere arbejder målrettet med den cirkulære økonomi i værdikæden. F.eks. bruges rester fra produktionen på bryggerier til dyrefoder, mens asken fra varmeværker bruges som gødning.



Søren Bisp, chefkonsulent i Seges. | Foto: Pressefoto/Seges

Måske økonomisk gevinst i sidste ende

Om end der ikke nødvendigvis er tale om det store industrieventyr, spiller den cirkulære økonomi ifølge ham også en rolle i landbrugets grønne omstilling.

"Det kan i stedet være tangerende til et nyt vindmølleeventyr. Vi kan noget med systemtankegange i dansk landbrug, som gør, at vi får meget ud af tingene – og der er vi langt henad vejen i verdenseliten," forklarer Seges-konsulenten.

Førerpositionen vil måske i sidste ende kunne omsættes til kroner og øre.



**Det hænger sammen med en
ressourceeffektiv fødevareproduktion, og at
vi måske kan sælge vores fødevarer som
mere klimaeffektive. Men til sidst er det
også knowhow, som man vil kunne
eksportere til udlandet**

SØREN BISP, CHEFKONSULENT I SEGES

"Det hænger sammen med en ressourceeffektiv fødevareproduktion, og at vi måske kan sælge vores fødevarer som mere klimaeffektive. Men til sidst er det også knowhow, som man vil kunne eksportere til udlandet," siger Søren Bisp.

Han lægger vægt på, at mange af mulighederne er teknologifafhængige, og til dels kommer an på nye energiformer og fremstillingsmetoder – og at nogle måske endnu ikke er kommercielt tilgængelige, men bliver det i fremtiden.

"Udviklingen fra universiteterne er også afgørende for, at vi kan gå den sidste mil i forhold til cirkulær økonomi. Først skal vi have fundet ud af, hvilken plads den har i landbruget, og hvilken position den kan indtage," siger Søren Bisp.





Lyngbygård Gods producerer omkring 2000 ton halm om året. | Foto: Daniel/Watch Medier

En anden bundlinje

Tilbage på Lyngbygård parkerer Poul Jakob Bønløkke sin Volvo i nærheden af tre siloer. Fra toppen af dem er det muligt at se over på en lade ved siden af, hvor taget er dækket med solceller, som godsejeren fik installeret i 2013. Han fortæller stolt, at godset siden da har været selvforsynende med elektricitet.

"Selvom det vigtigste for mig er at producere fødevarer til en stadigt stigende befolkning, synes jeg stadig, det er spændende at se på, om vi kan få en bedre miljøprofil ved at bruge vores afgrøder, affaldsprodukter og tage," siger han og tilføjer, at det altid vil være med forretningen for øje, da det er en virksomhed.

Han ser over på siloerne, der fylder i landskabet med udsigt til E45 mod Aarhus.

"Det er sjovt at tænke i de baner. For når siloerne har udtjent deres liv, kan de så stadig bruges? Det meste er jern og kan smeltes om og bruges til noget nyt, mens betonen i soklen kan knuses og laves om til vejfyld," siger godsejeren.

Poul Jakob Bønløkke fortsætter med at remse idéerne op:

"Kornet bruges til fødevarer, og det samme gør rapsen. Men så er der strået tilbage – kan vi bruge det mere fornuftigt end at brænde det af til energi og varme – måske til isolering, spånplader eller tøjproduktion?" spørger han.

"Måske man kan lave et pantsystem for plasticdunke og bigbags?"



Poul Jakob Bønløkke håber, at solcellerne i fremtiden vil kunne bruges til at oplade elektriske landbrugsmaskiner. | Foto: Daniel Skinbjerg/Watch Medier

Forventer mere inspiration

Til trods for at Lyngbygård har arbejdet med den cirkulære økonomi, er der stadig tonsvis af muligheder, pointerer Poul Jakob Bønløkke. Han håber at

større mængder af mængder, peger på, at det kan være en god idé, at projektet fra Seges vil bidrage til, at han i fremtiden vil blive inspireret.

"Ligesom i de andre dagsordener må vi søge inspiration hos andre og få idéer til, om de materialer, man måske ser som affaldsprodukter, vil kunne bruges til at skabe værdi for os selv eller andre. Det giver rigtig god mening," mener han.

Godsejeren peger på, at et drømmescenarie kunne være en digital platform eller lignende, hvor det er muligt for landmændene at melde ind, hvis de har store mængder af bestemte materialer, som andre dernæst kan søge frem.

Om Lyngbygård Gods

- Lyngbygård drives i dag som et moderne familieejet landbrug. Ejerskabet består af Niels Jørgen Bønløkke og Poul Jakob Bønløkke henholdsvis 3. & 4. generation af slægten.
- Lyngbygård har været i familiens eje siden 1945.
- Fra Lyngbygård drives 370 hektar agerjord. Driften består hovedsageligt af konventionelt planteavl med speciale i fremavlskorn og frøavl. Herudover er der drift af skov, naturarealer og diverse udlejninger.
- I 2007 blev der udlejet omkring 100 hektar af Lyngbygårds agerjord og naturarealer til Lyngbygård Golf.
- Lyngbygård har maskinfællesskab med Thorsminde (ejes af Nikolaj Bønløkke) hvor der drives omkring 280 hektar agerjord og produceres 9000 slagesvin.
- Herudover ejer familien på Lyngbygård 2 planteavlsgårde ved Brovst i Nordjylland. Gårdene ligger i et selskabet Boelsgård A/S som er et planteavlsbrug på 270 hektar agerjord.

Kilde: Lyngbygård Gods



"Jeg håber på, at det resulterer i nogle hjælpemidler, som kan bruges til at sætte værdi på tingene. Materialerne bruges f.eks. til biogasanlæg lige så vel som i byggebranchen, hvor der er mursten og stål hentes og genanvendes."

Poul Jakob Bønløkke betragter det i sidste ende som en bundlinje for godset.

"Det er ikke bare den økonomiske bundlinje – som naturligvis gør, at vi er her i morgen – som er interessant at følge med i. Den grønne og cirkulære bundlinje er blevet interessant at følge med i og italesætte i årsberetningen," siger han.

Han forventer, der vil komme noget godt ud af et fokus på cirkulær økonomi.

"Vi er en ny generation, og der er et opråb om, at man vil noget andet. Så vi er nødt til at lege med den grønne omstilling og omfavne det frem for at se på det som en sort sky og lægge armene over kors," afslutter den 44-årige godsejer.





Foto: Daniel Skinbjerg/Watch Medier



AGRIWATCH



SEKTIONER

[Industri](#)
[Andelselskaber](#)
[Teknologi](#)
[Landbrug](#)
[Politik](#)
[Sitemap](#)

REDAKTØR

Thomas Rønsholdt Mørch
trm@agriwatch.dk
Tlf.: 3330 8391

ANSV. CHEFREDAKTØR
Anders Heering

UDGIVER
[JP/Politikens Hus A/S](#)

ANNONCEAFDELING

annoncering@infowatch.dk
Tlf.: 70 777 483

JOBANNONCERING

job@infowatch.dk
Tlf.: 70 777 483

ABONNEMENT

Prøv AgriWatch gratis eller få tilbud på et abonnement, der passer til lige netop dig eller din virksomhed.

agriwatch@infowatch.dk
Tlf.: 70 777 483

ADRESSE

AgriWatch
Mediebyen 3
8000 Aarhus C
Tlf.: 3330 8391